

PROMEMORIA

2026-04-17
Sid 1 (12)
Dnr 26SBN61

Grunder för uttagande av avgifter för upplåtelse av offentlig plats i Gävle kommun från och med den 1 januari år 2027

Bakgrund

Enligt lag (1957:259) om rätt för kommuner att ta ut avgift för vissa upplåtelser av offentlig plats, m.m. äger kommun rätt att ta ut ersättning för upplåtelse av offentlig plats som står under kommunens förvaltning. Detta gäller även så kallat salutorg som kommunen har upplåtit som allmän försäljningsplats. Det anges också i lagen att Grunder för beräkning av avgiften beslutas av kommunfullmäktige.

Kommunfullmäktige har den 21 juni 2010, § 90, i samband med den stora ombyggnationen av Stortorget som färdigställdes år 2010, beslutat om avgifter för upplåtelse av offentlig plats i dess helhet. En revidering av taxan fastställdes år 2023 men delen om torghandel lyftes ur för en djupare undersökning.

Det har nu snart gått tre år sedan kommunen senast gjorde en översyn av avgifterna för upplåtelse av offentlig plats. Livsmiljö Gävle har därmed funnit det lämpligt att genomföra en ny översyn, med avsikt att återinföra en nyanserad torghandel i taxan så att även denna kategori omfattas av revideringen. Vi har då sett över huruvida avgifterna är skäliga utifrån en jämförelse med referenskommunerna Örebro, Uppsala, Västerås, Norrköping, Linköping och Eskilstuna som är våra jämförbara kommuner.

Vid översynen har syftet varit att skapa en tydligare struktur i den nya taxan eftersom den nuvarande har gett upphov till många olika tolkningar. Arbetet har inneburit att förenkla, förtydliga och modernisera innehållet för att underlätta att välja rätt kategori för ändamålet som upplåtelsen avser.

Beslutsunderlaget består av, förutom denna Promemoria, av ett dokument benämnt Taxa för upplåtelse av offentlig plats i Gävle kommun. Dokumentet är indelat i avsnitt med, ”Allmänt”, ”Avgifter för upplåtelse av offentlig plats” samt ”Allmänna bestämmelser”.

Förslag och motiv till ny taxa från och med den 1 januari 2027

Avsnittet med ”Allmänna bestämmelser” från nuvarande taxa.

§ 1 Kommunfullmäktige beslutar om avgift

”Grunder för beräkning av avgifter beslutas av kommunfullmäktige med stöd av Lag (1957:259) om rätt för kommun att ta ut avgift för vissa upplåtelser av allmän plats, m.m. Avgiften ska vara skälig med hänsyn till ändamålet med upplåtelsen, nyttjarens fördel av denna, kommunens kostnader med anledning av upplåtelsen och övriga omständigheter. För ändring av allmänna bestämmelser och avgifter krävs beslut av kommunfullmäktige”. Denna information utgår i den nya taxan.

§ 2 Tillämpning av avgifter

Stycke 1.

”Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar med stöd av nämndens reglemente för tillämpning av avgifterna. Avgifterna tillämpas oavsett vem tillståndshavaren är eller vilken organisation denna innehar. Undantag regleras nedan”. Denna information återfinns i den nya taxan under kategori 3.3 Tillståndets tillämpning och giltighet.

Stycke 2.

”Upplåtelse av offentlig platsmark är momsfri. Om skatter eller andra pålagor tillkommer genom myndighetsbeslut under upplåtelseiden har samhällsbyggnadsnämnden rätt att justera avgiften med motsvarande belopp”. Denna information återfinns i den nya taxan under kategori 3.6 Justering av avgift.

Stycke 3.

”Avgifter för upplåtelser kan utgå som dags-, månads-, kvartals-, säsong – eller årsavgift. Inbetalda avgifter återbetalas inte om verksamhet upphör, överlåtes eller återkallas, såvida inte nämnden överenskommer om annat med tillståndshavaren”. Denna information återfinns i den nya taxan under kategori 2. Avgifter för offentlig plats samt under kategori 3.1 Avgift enligt taxa.

Stycke 4.

"Slutreglering av avgift sker efter upplåtelseidens utgång. Debiterad avgift rundas till närmaste helt krontal. Kommunen skickar faktura". Denna information utgår i den nya taxan.

Stycke 5.

"Såvitt avser beslutad årsavgift för friflytande enpersonsfordon erlägger tillståndshavaren avgift proportionellt för varje påbörjad månad och fordon som tillståndet avser". Denna information utgår i den nya taxan.

Stycke 6.

"Avgifter som är fakturerade innan tid för återkallande ska inbetalas, såvida inte samhällsbyggnadsnämnden medger något annat". Denna information återfinns i den nya taxan under kategori 3.7 Vid återkallelse av tillstånd.

Stycke 7.

"En administrativ avgift på 800 kr föreligger för att behandla en ansökan. Avgiften gäller vid bifall till ansökan helt eller delvis. Den avgiften gäller inte för dagplatser och inte heller för avgiftsfria upplåtelser". Denna information utgår i den nya taxan eftersom det inte finns något lagligt stöd för att ta ut avgiften.

Stycke 8.

"Om tillståndshavaren tar ytterligare mark i anspråk utöver vad tillståndet avser, då kan samhällsbyggnadsnämnden debitera en avgift på 40 kr/m² som överstiger det ursprungliga tillståndet". Denna information utgår i den nya taxan eftersom det inte finns något lagligt stöd för att ta ut avgiften.

§ 3 Tillståndsperioder för uteserveringar

"Med säsong (uteserveringar) avses tiden från och med tidigast 1 april till och med senast sista september. Ansökan för uteserveringar ska ske för någon av följande sex perioder, 1 april t.o.m. sista augusti eller sista september, 1 maj t.o.m. sista augusti eller sista september eller 1 juni t.o.m. sista augusti eller sista september". Denna information utgår i den nya taxan eftersom vi föreslår att ta bort perioderna.

§ 4 Avgift för upplåtelse som inte faller inom befintlig avgiftskategori

"I det fall en upplåtelse inte faller inom en befintlig kategori beslutas avgift av samhällsbyggnadsnämnden med utgångspunkt från närmast likvärdiga kategori. Om upplåtelsen inte kan hänföras till något närmast likvärdig kategori, har samhällsbyggnadsnämnden rätt att tillfälligt fastställa avgiften för upplåtelsen i

enlighet med Lag ”1957:259) om rätt att ta ut avgift för vissa upplåtelser på offentlig plats m.m.”. Denna information återfinns i den nya taxan under kategori 3.5 Avgift för upplåtelse utanför befintliga kategorier.

§ 5 Index

”Avgifterna (basavgifterna) är baserade på konsumentprisindextalet (totalindex med 1980 som basår) för oktober månad (bastalet) före det kalenderår som avgifterna börjar att gälla. För varje följande kalenderår skall avgifterna justeras den 1 januari sp att de följer indexändringar till oktober månad närmast före det aktuella kalenderårets början. Jämförelse skall alltid ske med närmast förgående oktober månad. Utgående avgift skall aldrig vara längre än avgiften föregående år. För den taxa som kommunfullmäktige beslutar att gälla från och med 2023 är bastalet oktober 2022 (totalindex med 1980 som basår)”. Denna information utgår i den nya taxan.

§ 6 Extraordinär kostnad

”Uppstår extraordinär kostnad (för t.ex. vatten, el där sådan ej angetts ingå, flyttning av vägmärken eller andra åtgärder för trafikens framkomlighet och säkerhet) som följd av upplåtelsen skall tillståndshavaren även svara för denna. Tillståndshavaren är skyldig att i förekommande fall bekosta återställande av den ianspråktaga marken till det skick den hade före upplåtelsen”. Denna information återfinns i den nya taxan under kategori 3.2 Tillståndshavarens ansvar och tillkommande kostnader.

§ 7 Avgiftsbelagd p-plats

”Omfattar upplåtelsen även avgiftsbelagd p-plats (hel eller del av) utgör upplåtelseavgift den högsta av p-platsavgift (hel p-plats) respektive avgift för det ändamål upplåtelsen avser”. Denna information återfinns i den nya taxan under kategori 3.2 Tillståndshavarens ansvar och tillkommande kostnader.

§ 8 Jämkning av avgiften

”Samhällsbyggnadsnämnden kan i den fall särskilda skäl föreligger jämka avgiften”. Denna information återfinns i den nya taxan under kategori 3.6 Justering av avgift.

§ 9 Anslutningsavgift för el

”I förekommande fall skall tillståndshavaren erlægga anslutningsavgift för el och kostnad för förbrukning av el till elleverantören”. Denna information återfinns i den nya taxan under kategori 3.2 Tillståndshavarens ansvar och tillkommande kostnader.

§ 10 Avgiftsbefriade upplåtelser (ideell, frivillig verksamhet m.m.)

a *"Uppställning av bord, skärmar och dylikt för information och försäljning i mindre omfattning av lotteri, skrifter, produkter, loppmarknader, brödförsäljning och dylikt, som arrangeras av politiska partier, ideella föreningar och skolungdomar"*. Denna information återfinns i den nya taxan under kategori 3.4 Avgiftsbefriade och avgiftsreducerade upplåtelser vid stycke b.

b *"Tillfälliga lokaler för samhällsinformation som t.ex. valstugor och liknande"*. Denna information återfinns i den nya taxan under kategori 3.4 Avgiftsbefriade och avgiftsreducerade upplåtelser vid stycke c.

c *"Apellmöten, demonstrationståg, marscher, korteger, löptävlingar och liknande"*. Denna information återfinns i den nya taxan under kategori 3.4 Avgiftsbefriade och avgiftsreducerade upplåtelser vid stycke d och h.

Vi föreslår i den nya taxan att motions- eller löptävlingar eller liknande arrangemang att själva sträckan ska vara avgiftsfri men områdena som omfattar start, mål, försäljning, sponsorer och marknadsföring, där ska avgift utgå. De arrangemang som är utan anmälningsavgift eller är för välgörande ändamål ska vara avgiftsfria.

d *"Marknader och arrangemang som anordnas med ideellt syfte eller kommunalt arrangemang"*. Denna information återfinns i den nya taxan under kategori 3.4 Avgiftsbefriade och avgiftsreducerade upplåtelser vid stycke e.

e *"Affischering och reklamtavlor för politiska partier i samband med valkampanjer och dylikt (obs se Allmänna lokala ordningsföreskrifter § 11 om polistillstånd)"*. Denna information återfinns i den nya taxan under kategori 3.4 Avgiftsbefriade och avgiftsreducerade upplåtelser vid stycke a.

f *"Bondtorget. Avgift uttas ej av person som från anvisad plats säljer egna trädgårdsprodukter, skogsbär, vilda blommor, svamp eller varor av egen tillverkning"*. Denna information återfinns i den nya taxan under kategorin 3.4 Avgiftsbefriade och avgiftsreducerade upplåtelser vid stycke g. Dock föreslår Livsmiljö Gävle att ytan och benämningen Bondtorget utgår men att ändamålet kvarstår.

g *"Tillfällig byggnad eller anläggning för allmänhetens nyttjande uppförd och förvaltd av någon av kommunens enheter"*. Denna information återfinns i den nya taxan under kategori 3.4 Avgiftsbefriade och avgiftsreducerade upplåtelser vid stycke i.

§ 11 Zonindelning

Zon A *"Stortorget – Drottninggatan från N Kansligatan fram till N Rådmansgatan, Rådhusplanaden mellan Drottninggatan och Nygatan. Området är markerat på karta, se Bilaga A"*. Denna information återfinns i den nya taxan under kategori 1.1. Zonindelning.

Zon B *"Inom ett område som begränsas av Valbogatan och dess förlängning till järnvägen strax norr om Stora Esplanadgatans vändplats – Västra Vägen – Kvarnbron – Kungsbäcksvägen – Gammelbroplan – Borgmästarplan – Luthergatan – Kaserngatan – Järnvägen. Området är markerat på karta, se Bilaga A"*. Denna information återfinns i den nya taxan under kategorin 1.1. Zonindelning.

Zon C *"Områden utanför Zon B"*. Denna information återfinns i den nya taxan under kategori 1.1. Zonindelning.

Avsnittet med "Upplåtelsens ändamål och Avgift" från nuvarande taxa.

1 FÖRSÄLJNING KATEGORIER

1.1 Kiosker

Kategorierna från 1.1.1 till 1.1.3.1 och 1.1.3.3 har sammanförts och ingår i den nya taxan under kategori 2.2 Försäljning och uthyrning under rubrikerna Stationär försäljning respektive Mobil försäljning.

Kategori 1.1.3.2 med benämningen Mat-Korvvagn, dag, Stortorget ingår i den nya taxan under kategori 2.1 Torgplatser.

1.2 Torgplatser

Kategorierna 1.2.1 till 1.2.3.2 har sammanförts och ingår i den nya taxan under kategori 2.1 Torgplatser.

1.3 Gatu- och uteservering samt restaurangbåt

Kategorin ingår i den nya taxan under kategori 2.3 Uteservering under rubriken Tillfällig uteservering.

1.4 Restaurangbyggnad (fristående) verksamhet hela året

Kategorin ingår i den nya taxan under kategori 2.3 Uteservering under rubriken Tillfällig uteservering.

1.5 Restaurangbyggnad (fristående) verksamhet del av året

Kategorin ingår i den nya taxan under kategori 2.3 Uteservering under rubriken Tillfällig uteservering.

1.6 Restaurangveranda (inbyggd) verksamhet hela året

Kategorin ingår i den nya taxan under kategori 2.3 Uteservering under rubriken Varaktig uteservering.

1.7 Försäljning från fordon t.ex. foodtrucks/foodbikes

Kategorin ingår i den nya taxan under kategori 2.2 Försäljning och uthyrning under rubriken Mobil försäljning.

1.8 Tillfällig dagplats (ej försäljning från fordon)

Kategorin ingår i den nya taxan under kategori 2.2 Försäljning och uthyrning under rubriken Tillfällig försäljning.

1.9 Kommersiellt tillhandahållande av friflytande enpersonsfordon

Kategorin ingår i den nya taxan under kategori 2.2. Försäljning och uthyrning under rubriken Elsparkcyklar och liknande.

2 EVENEMANG KATEGORI

2.1 Marknad, cirkus och tivoli

Kategorin ingår i den nya taxan under kategori 2.4 Evenemang och aktivitetsytor under rubriken Evenemangsytor.

2.2 Mat/öltält

Kategorin ingår i den nya taxan under kategori 2.4 Evenemang och aktivitetsytor under rubriken Evenemangsytor.

2.3 Bussuppställning på Stortorget

Kategorin ingår i den nya taxan under kategori 2.4 Evenemang och aktivitetsytor under rubriken Uppställning av buss eller trailer.

2.4 Traileruppställning på Stortorget

Kategorin ingår i den nya taxan under kategori 2.4 Evenemang och aktivitetsytor under rubriken Evenemangsytor.

2.5 Mötestält

Denna kategori utgår i den nya taxan.

2.6 Mötestält kommersiellt syfte

Denna kategori utgår i den nya taxan.

2.7 Evenemangsparkering

Denna kategori utgår i den nya taxan.

3 REKLAM OCH SKYLTAR KATEGORIER

3.1 Fast reklamtavla, -pelare, -skåp eller – skylt

Denna kategori ingår i den nya taxan under kategori 2.5 Reklam, information och skyltar under rubriken Fast skylt.

3.2 Rörlig reklamanordning eller reklamanordning med växlande text eller figurer

Denna kategori ingår i den nya taxan under kategori 2.5 Reklam, information och skyltar under rubriken Mekanisk skylt.

3.3 Reklambanderoll

Denna kategori utgår i den nya taxan.

3.4 Reklamskylt (trottoarpratare) och varuexponering

Denna kategori ingår i den nya taxan under kategori 2.5 Reklam, information och skyltar under rubriken Föremål utanför en verksamhet.

4 ÖVRIGA ÄNDAMÅL KATEGORIER

4.1 Minigolfbana

Denna kategori ingår i den nya taxan under kategori 2.4 Evenemang och aktivitetsytor under rubriken Spelbana.

4.2 Övriga spelbanor

Denna kategori ingår i den nya taxan under kategori 2.4 Evenemang och aktivitetsytor under rubriken Spelbana.

4.3 Byggarbetsplats, upplag, byggnadsställning, bod m.m.

Kategorin ingår i den nya taxan under kategori 2.6 Byggrelaterade objekt under rubriken Byggetablering.

4.4 Container, växelflak, mobilkran, skylift, rullställning

Kategorin ingår i den nya taxan under kategori 2.6 Byggrelaterade objekt under rubriken Byggrelaterade föremål.

4.5 Återvinningsplatser för papper m.m.

Kategorin ingår i den nya taxan under kategori 2.7 Övrigt under rubriken Insamlingsbehållare för återvinning eller återbruk.

4.6 Master (basstationer) mobiltelefoni – lägesberoende

Kategorin ingår i den nya taxan under kategori 2.7 Övrigt under rubriken Mast.

4.7 Lager/parkering

Kategorin ingår i den nya taxan under kategori 2.7 Övrigt under rubriken Övrig yta i anslutning till verksamhet.

Vi föreslår att ta bort den administrativa avgiften på 800 kr eftersom det inte finns något lagligt stöd för att ta ut avgiften. Avgiften har därför inte inkluderats i den nya taxan.

Avsnittet med "Allmänt" består av innehåll från den nya taxan.

1.1 Zonindelning

Ytorna A och B föreslås att dem ska utökas inom zonindelningen i syfte att åstadkomma en mer rättvis avgiftssättning eftersom vissa områden är mer attraktiva än andra. Vid framtagandet av de nya zonerna togs hänsyn till parkeringsavgifternas zoner. Förändringen möjliggör även en mer ändamålsenlig styrning av hur offentliga ytor används.

Avsnittet med "Avgifter för upplåtelse av offentlig plats" består av innehåll från den nya taxan.

2.1 Torgplatser

Livsmiljö Gävle föreslår att torgplatserna ska upplåtas utifrån antalet dagar per vecka som torghandlaren avser att nyttja platsen. Syftet är att säkerställa ett mer effektivt nyttjande av torgplatserna, då det i dagsläget förekommer att upplåtna platser inte används alla dagar i veckan. Det medför att torget kan upplevas som ödsligt eftersom platserna är uthyrda men inte används. Genom att möjliggöra att flera torghandlare nyttjar samma torgplats vid olika dagar och tider kan torget eventuellt uppfattas som mer levande och därigenom även bli mer attraktivt för fler torghandlare.

Det föreslås att avgiften för torgplatser fastställs per kvadratmeter. Syftet är att undvika behovet av att revidera taxan vid förändringar i torgplatsernas utformning eller storlek.

Det föreslås att elförbrukning ska ingå i avgiften.

2.2 Försäljning och uthyrning

Livsmiljö Gävle föreslår att avgiften för ”Stationär försäljning” vilket omfattar bland annat kiosker ska avgiften vara per månad i stället för per år. Avgiften är idag 43 677,75 kr/år och endast inom en zon. I nya taxan är avgiften 3500 kr/månad i zon A, 2500 kr/månad i zon B och 1500 kr/månad i zon C. Det innebär en sänkning i alla zonerna.

2.3 Uteservering

Livsmiljö Gävle har haft en inriktning att ta bort perioderna och föreslår att införa en sommar- och vintersäsong. Sommarsäsongen avser perioden 1 april till 30 september medans vintersäsongen avser 1 oktober till 31 mars. Sommarsäsongen har en högre avgift än vintersäsongen, eftersom avgiften differentieras utifrån hög- respektive lågsäsong. Det möjliggör att restauranger kan bedriva även uteservering under vintersäsongen förutsatt att platsens förhållanden är lämpliga för sådan verksamhet.

Livsmiljö Gävle föreslår att avgiften sänkts i samtliga zoner. Avgiften var tidigare i zon B 81,90 kr/m²/månad och ny föreslagen avgift är 55 kr/m²/månad för sommarsäsong. Det är en skillnad på 26,90 kr/m²/månad.

Förändringarna bedöms bidra till ett mer levande stadsliv samt förbättrade förutsättningar för det lokala näringslivet med en mer flexibel och säsongsanpassad avgiftsmodell.

2.4 Evenemang och aktivitetsytor

Evenemangsytor

Evenemangsytor har tidigare haft samma avgift i alla zonerna. Avgiften har sänkts ifrån 3,28 kr/m²/dygn till 3 kr/m²/dag i zon A, 2 kr/m²/dag i zon B och 1 kr/m²/dag i zon C. Det är ändrat från dygn till dag för att göra det tydligare för den som nyttjar taxan.

Minigolfbanor och övriga spelbanor har sammanslagits till en gemensam kategori som heter ”Spelbana”. Tidigare har Boulognerskogen varit ett A-läge för minigolfbanor och övriga platser har varit B-lägen. Boulognerskogen föreslås att ingå i zon B i den nya taxan. Avgiften i höjs i zon A men det blir en lägre avgift i zon B och zon C.

2.5 Reklam, information och skyltar

Digital skylt

Livsmiljö Gävle föreslår att införa Digital skylt i nya taxan.

2.6 Byggrelaterade objekt

Byggetablering

Livsmiljö Gävle föreslår att avgiften för "Byggetablering" ska ändras från m²/månad till m²/dag. Vidare föreslås att byggställningar enligt den så kallade "Stockholmsmodellen", där det är möjligt att passera under byggställningen, införs i taxan med en avgift motsvarande 50 procent av ordinarie taxa. I dag är byggställningen avgiftsfri som en oskriven regel för det finns ingen kategori i dagens taxa. Det föreslås dock att avgift införs, med hänvisning till att den aktuella ytan tas i anspråk och därmed inte kan nyttjas för andra ändamål under den tid den är uppställd.

Byggrelaterade föremål

Livsmiljö Gävle föreslår att första dygnet ska vara avgiftsfritt och inte två dygn som det är i nuvarande taxa. Avgiften kommer att höjas i varje zon. Från 600,60 kr/vecka till 1500 kr/vecka i zon A. Från 491,38 kr/vecka till 1250 kr/vecka i zon B. Från 327,58 kr/vecka till 1000 kr/vecka i zon C. Det är skäligt med en höjning efter en jämförelse med referenskommunerna.

2.7 Övrigt

Livsmiljö Gävle föreslår att ta ut en separat avgift för "Teknikbod" i samband med uppförande av "Mast". Avgiften är 10 000 kr/bod/år.

För upplåtelser som inte kan hänföras till någon befintlig avgiftskategori föreslår Livsmiljö Gävle en ny kategori benämnd "Övrig användning". Syftet är att underlätta och effektivisera handläggningen för berörda tjänstepersoner genom att tillhandahålla en kategori som det går att tillämpa när ingen annan kategori är lämpligt för ändamålet.

Avsnittet med "Allmänna bestämmelser" består av innehåll från den nya taxan.

3.4 Avgiftsbefriade och avgiftsreducerade upplåtelser

g) Egen producerade produkter

Livsmiljö Gävle föreslår införa att företag eller organisationer med försäljning av egenproducerade produkter ska omfattas av en reducerad avgift på 50%.

h) Motions- eller löptävlingar

Livsmiljö Gävle föreslår att motions- eller löptävlingar eller liknande arrangemang, ska själva sträckan vara avgiftsfri men områdena som omfattar start, mål, försäljning, sponsorer och marknadsföring, där ska avgift utgå. De arrangemang

som är utan anmälningssavgift eller är för välgörande ändamål ska vara avgiftsfria.

LIVSMILJÖ GÄVLE

Sara Morén
Trafikingenjör

Jesper Grönlund
Markförvaltare